

Література:

1. Буркинський Б., Галушкіна Т. Глобалізація економіки та національна екологічна докторина // Економіст. – 2002. – №9. – С. 20-23.
2. Глобальний зелений новий курс. Доповідь. – березень, 2009. – Published by the Green European Foundation a/sbl Gel, Belgium, 2009
3. Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс] – Адреса доступу до сторінки www.mern.gov.ua
4. Волковець Т.В. Види екологічних податків, які застосовуються зарубіжними країнами. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/11153/1/14.pdf>
5. Козьменко С.М. Особливості екологічного оподаткування в зарубіжних країнах / С.М. Козьменко, Т.В. Волковець // Вісник СумДУ. – 2012. – №1. – С. 11-18
6. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 № 2818-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2818-17>
7. Lerner J. The proposer's opening remarks. Economist Debates on Industrial Polisy / J. Lerner // The Economist. – 2010. – July 12th.

Олейник В.В.

*аспірант кафедри міжнародних економічних відносин
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА США

На сьогоднішній день актуальними є питання розвитку регіонів, механізму управління природокористування та досвіду країн світу в даній сфері зокрема. Значного прогресу в охороні навколишнього середовища досягли США. Вдалим є досвід країни щодо побудови системи управління природокористуванням.

Система управління природокористуванням у США передбачає три рівні:

1. Національне агентство з охорони довкілля;
2. Центральні агентства штатів;
3. Місцеві природоохоронні агентства [4, с. 82-83].

Цільові настановки з охорони природи задаються федеральним органом – Агентством із охорони природи (The Environmental Protection Agency, EPA), штати адаптують ці установки до місцевих умов, конкретизують їх і погоджують із планами розвитку своїх галузей. Агентство координує діяльність усіх федеральних міністерств та відомств країни і виконує переважно регулятивні функції: регулювання якості довкілля стосовно всіх галузей промисловості, зокрема ядерного виробництва, через розробку відповідних стандартів, загальна координація федеральної природоохоронної діяльності, оцінювання ефективності різних заходів у сфері охорони довкілля [2, с. 76]. [1, с.137].

Таблиця 1

Бюджет Агентства з охорони навколишнього середовища (в млн. дол.)*

	Фактично		План
	2011	2012	2013
Дискреційні бюджетні повноваження			
Операційний бюджет	3,669	3,569	3,738
Допомога штатам та плем'ям у формі грантів	1,103	1,089	1,202
Державний фонд рефінансування ініціатив із забезпечення чистої води	1,522	1,466	1,175
Державний фонд рефінансування ініціатив із забезпечення питної води	963	918	850
Оцінка та очищення занедбаних ділянок	100	95	93
Гранти на чисте дизельне паливо	50	30	15
Цільовий фонд для вирішення питань розвитку інфраструктури водопостачання	20	15	20
Суперфонд	1,281	1,214	1,176

Витік підземних резервуарів	113	104	104
Скасування вільних від зобов'язань залишків	- 140	- 50	- 30
Всього, дискреційні бюджетні повноваження	8681	8450	8344
Всього, дискреційні витрати	10,900	9,500	9,151
Обов'язкові Витрати			
Існуючий (чинний) закон	- 128	- 148	- 139
Законодавчі пропозиції			- 77
Всього, обов'язкові витрати	- 128	- 148	-216
ВСЬОГО, ВИТРАТИ	10,772	9,352	8,935

* Джерело [6].

Пріоритетні сфери фінансування Агентства з охорони навколишнього середовища на 2013 р.:

- Зміна клімату та поліпшення якості повітря: 102 млн. дол. передбачено на програми економії палива і викидів парникових газів та збільшено приблизно на 32,8 млн. дол. порівнянні з 2012 р. фінансування дослідження та вивчення наслідків зміни клімату;

- Захист води: передбачено фінансування Ініціативи відновлення Великих озер на суму 300 млн. дол.;

- Стала інфраструктура водопостачання: державні фонди рефінансування ініціатив із забезпечення чистої та питної води забезпечують фінансування у 2 млрд. дол. у даній сфері;

- Забезпечення безпеки від хімічних речовин: фінансування буде спрямовано на хімічну безпеку, збільшуючи підтримку заходів щодо зменшення небезпеки хімічних речовин, а також отримання максимально доступної необхідної інформації для громадськості про потенційно небезпечні хімічні речовини. У 2013 р. фінансування буде збільшено на 36,4 млн. дол.;

- Підтримка штатів і племінних партнерів: допомога штатам та плем'ям у формі грантів на 2013 р., запланована у сумі 1,2 млрд. дол. [8].

Таблиця 2

Річний план діяльності Агентства з охорони навколишнього середовища
(у тис. дол.)*

	Фактично		План
	2011	2012	2013
Наука і технології	877,269.5	793,728.0	807,257.0
Екологічна програма і управління	2,883,566.0	2,678,222.0	2,817,179.0
Генеральний інспектор (IG)	46,627.9	41,933.0	48,273.0
Будівлі та споруди	38,523.8	36,370.0	41,969.0
Ліквідації аварійних розливів нафти	19,680.7	18,245.0	23,531.0
Програми Суперфонду	1,413,818.5	1,180,890.0	1,142,342.0
Трансфер IG	8,943.7	9,939.0	10,864.0
Трансфер науки і технології	27,506.1	22,979.0	23,225.0
Небезпечні речовини (Суперфонд)	1,450,268.3	1,213,808.0	1,176,431.0
Витік підземних резервуарів	118,851.3	104,142.0	104,117.0
Допомога штатам та плем'ям у формі грантів	4,555,997.5	3,612,937.0	3,355,723.0
Разом	9,990,785.0	8,499,385.0	8,374,480.0
Закон про відновлення Екологічних програм та управління (EPM, Environmental Programs and Management)	31,546.9		
Закон про відновлення IG	3,664.8		
Закон про відновлення ресурсів	35,211.7		
ВСЬОГО	10,025,996.7	8,499,385.0	8,374,480.0

* Джерело [8].

Отже, у 2013 фінансовому році, ресурси Агентства з охорони навколишнього середовища зосереджені на зниженні ризиків для здоров'я населення шляхом

встановлення стандартів, ринкових інновації та партнерства, а також підтримка штатів і племінні партнерів.

У США практично немає екологічних податків. Більшість програм по зниженню забруднення покладаються на обов'язкові стандарти, такі як стандарти для стаціонарних джерел забруднення, стандарти корпоративної середньої економії палива (SAFE, Corporate Average Fuel Economy), стандарти для автомобілів. Серед небагатьох екологічних податків, які стягуються в Сполучених Штатах на федеральному рівні є податок на нові автомобілі «газова ненажера» («gas guzzler»), податок на озоноруйнівні речовини, а також різні податки на добрива і пестициди, які використовуються в сільському господарстві [7].

Для збереження природних ресурсів та підтримання цілісності морських екосистем у США на території заповідників діє особливий режим природокористування, про цьому не встановлено категоричних заборон на той чи інший вид діяльності. Питання про заборони і рішення в кожному конкретному випадку вирішується відповідно до цілей, проголошених законом, і планами управління, які створюються для кожного заповідника. Для конкретизації управління, режимів охорони і природокористування передбачено проведення зонування. Існують науково-дослідні зони, які використовуються для пізнавальних і виховних цілей, та унікальні охоронні зони, природокористування в яких орієнтовано на збереження геологічних, океанічних та історичних цінностей [3, с. 254].

Таким чином, США побудували ефективну трирівневу систему управління природокористуванням. В той же час Сполучені Штати роблять спроби створити альтернативний міжнародний механізм екорегулювання, що враховує проблеми екологічної безпеки всередині країни, намагаючись забезпечити баланс національних економічних та екологічних інтересів.

Література:

1. Кирик В.Л. Екологічна безпека: загальнополітичні проблеми // Політологічні записки: Збірник наукових праць. Вип. 3. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – С.136-145.
2. Морозова В.Н. Мировая экологическая политика и международное экологическое сотрудничество. Учебно-методическое пособие для вузов. – Воронеж: ВГУ, 2007. – 126 с.
3. Чуприна Е.В. Опыт США и Канады в организации особо охраняемых природных акваторий // Качество и охрана вод, экологические аспекты. Водные ресурсы. – 2008. – Т. 35, – № 2. – С. 251 – 255.
4. Шостак С. В. Зарубіжний досвід державного регулювання природокористування й охорони навколишнього природного середовища // Держава та регіони. Серія: Державне управління. Науково-виробничий журнал. – 2011. – № 2. – С. 82-86.
5. Basic Information. What is Superfund? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epa.gov/superfund/about.htm>.
6. Environmental Protection Agency. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/omb/budget/fy2013/assets/environmental.pdf>.
7. Taxes and the Environment: What green taxes does the United States impose? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.taxpolicycenter.org/briefing-book/key-elements/environment/usa.cfm>.
8. U.S. Environmental Protection Agency. FY 2013 Annual Plan. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epa.gov/planandbudget/annualplan/FY13AnnualPlan.pdf>.